

Elia en de weduwe (1Koningen 17; 17-24 en Lucas 7; 11-17)

Vorig jaar, op 27 maart, kreeg ik 's avonds laat een smsje uit Ghana: "My dear, je vriendin Humu is nu bij God." Het was verbijsterend. Ik wist dat Humu ziek was – maar wat had ze precies? Ik wist dat ze in het ziekenhuis lag – maar hoe erg was het? De dagen die volgden werden gekenmerkt door één vraag: waarom? Waarom had ik niet doorgevraagd? Waarom had ik er niet op aangedrongen haar nog een keer te spreken? En vooral: waarom was ik zo dom geweest er vanuit te gaan dat het wel goed zou komen? Drie maanden eerder was Humu's oudere broer even plotseling als zij gestorven – en drie maanden later stuurde haar jongere broer, de enig overgeblevene, mij een foto van de vrouw die ik zelf ook altijd liefkozend 'mama' noem. Ze zag er precies uit zoals ik me iemand voorstel die in drie maanden tijd twee kinderen verliest: gebroken en verslagen. En als ik het verhaal van Elia en de weduwe hoor – of dat van Jezus en de weduwe, wat in feite hetzelfde verhaal is – dan moet ik altijd aan haar denken.

Laten we dus nog eens kijken naar dat verhaal van Elia, deze man Gods, en de weduwe met haar zoon. Eigenlijk begint dat verhaal niet hier; de ontmoeting heeft al een paar verzen eerder plaatsgevonden. Elia treft haar aan bij de ingang van de stad en vraagt haar om wat water en brood. "Water wil ik wel voor u halen" antwoordt de weduwe, "maar brood heb ik niet meer. Zie: ik sprokkel zojuist een beetje hout om met het laatste restje meel een koek voor mij en mijn zoon te bakken. Daarna is het afgelopen met ons." Het leven van de weduwe draaide om het allerbasaalste: overleven – of ook niet. Elia overtuigt haar ervan – stelt u het zich voor! – om dat laatste brood toch maar aan hem te geven, met de belofte dat God voor hen zal zorgen. "Vrees niet" zegt hij. Wat een woorden, in zo'n situatie. Maar de weduwe doet het – ze overwint zichzelf ongetwijfeld minstens 7 keer – en dan verandert inderdaad alles. De kruik meel raakt niet op, en aan de fles olie ontbreekt niets meer. In de meest basale levensvoorwaarden is voorzien – en dus is er ruimte voor meer.

Elia, de man Gods, de man in wie God zich uit, door wie zij, de weduwe, God ervaart, komt bij haar wonen. Opvallend is dat in dit hele tweede deel van het verhaal de vrouw slechts één keer als 'weduwe' wordt benoemd, en dat met een heel specifiek doel. Opeens is zij weer *de vrouw* en zelfs *de meesteres van het huis*. Nieuw leven. Een nieuw begin. En dan opeens een crisis die nog groter is dan de eerste: de zoon wordt ziek. *En zijn ziekte werd steeds erger, totdat al het leven uit hem geweken was*. Een vrouw verliest haar kind, haar enige. Stond haar toekomst eerst alleen maar onder druk door de onzekerheid van onvoldoende eten, nu is die toekomst in één klap weggevaagd. En dat terwijl Elia....

Man van God, hoe heb ik het met u? Is dit een scherp verwijt, een verbitterde sneer aan het adres van Elia? Ik denk het niet. Sinds Elia in haar leven kwam, heeft het leven van de vrouw een onverwachte wending genomen. Tot dan toe leek alles zinloos en hopeloos: een leven in de marge van het bestaan, in het stof van de samenleving. Zichzelf bestemd om een kind groot te brengen in omstandigheden die ze alleen maar lijdzaam kan verdragen, een slachtoffer, overgedragen aan de

grillen van het lot. Een niemand. Voor haar zoon twee opties: eenzelfde bestaan als loser of – met veel gelukt – de kans om zichzelf naar boven te werken, met veel ellebogenwerk en hielenlikkerij – ten koste van anderen zoals zij. Wat was dat voor een leven?

Sinds Elia in haar leven verscheen, is het leven ruimer geworden. In alle opzichten. Ze is weer vrouw, meesteres van het huis. Er is weer licht en vrolijkheid. *Man van God, hoe heb ik het met u? Wat gebeurt er toch tussen ons? Sinds ik met jouw ogen kijk, zie ik hoe het ook kan zijn, zie ik God. En nu dit.... Is dit ook God? En Elia antwoordde: "Geef uw zoon aan mij."* De volgende zin is prachtig: *hij nam het kind uit haar armen.* Je ziet haar zo zitten, het net gestorven kind op haar schoot, ergens tussen wanhoop en verbijstering, en Elia vraagt haar het af te geven, uit handen te geven. Dat gaat te ver, dit verzoek. Dit kan ze niet. Maar ook dat is geloven: je hart geven, zoals ze al deed, en op momenten dat je het zelf niet meer kunt erop vertrouwen dat een ander het van je overneemt. Letterlijk, in dit geval.

Elia neemt het dode kind en draagt het naar zijn kamer, want daar kan hij alleen zijn met God. En daar doet hij wat al eerder grote mannen in de geschiedenis van Israël deden: hij maakt ruzie. Met God. Omwille van de vrouw. Want Elia is woedend: "Wil je deze weduwe, deze vrouw-in-de-marge, die niets had en mij toch opnam, deze vrouw-ten-einde-raad die eindelijk weer begon op te bloeien, nu ook nog haar enige kind afnemen? Wie ben Jij, God, als Je dit toestaat?"

En de HEER luisterde naar de bede van Elia: de levensgeest keerde terug in het kind. De ziel, staat er in de Naardense vertaling. De ziel keert terug.... Dat is meer dan alleen maar een hart dat opnieuw gaat kloppen, longen die hun werk weer gaan doen. Je ziel zegt je waarvoor je leeft, zegt je dat het zin heeft en dat het moet: opstaan en je weg gaan, je eigen weg, ten dienste van anderen. De zoon, zegt de auteur, is niet alleen maar fysiek opnieuw geboren, maar vooral ook spiritueel: in plaats van een slachtoffer van het systeem, gevangene in de mazen van een maatschappij die bestaat uit winners en losers, eten-of-gegeten-woorden, is er een nieuwe ruimte, een nieuw licht ontstaan – de mogelijkheid tot een nieuwe mens en daarmee een nieuwe maatschappij.

En zo gaat dit verhaal niet alleen maar over een weduwe, lang geleden, die als door een wonder haar zoon terug kreeg, maar ook over ons – over ieder van ons: we zijn de weduwe als alle sporen lijken dood te lopen; we zijn de meesteres van het huis wanneer er door de kieren van wanhoop en opgeslotenheid tegen alle verwachting in toch een zonnestraaltje onze neuzen kietelt, en bovenal zijn we de zoon: geroepen om op te staan en over de randen van het bestaan zoals dat door anderen werd ingekaderd met grenzen en verwachtingen heen te kijken. Zodat het kan gebeuren: dat we ons laten vinden door God en opnieuw mens worden. Als mogelijkheid, als toekomst voor elkaar.

En mocht u benieuwd zijn hoe het verder ging met mijn vrienden in Ghana: Ishmael, de jongste broer, trouwde en kreeg 6 weken geleden een tweeling: een jongen en een meisje. Zie – God maakt alle dingen nieuw.